

Fokkersberaad wetterhoun

Op zaterdag 22 januari 2011 werd het vijfde fokkersberaad gehouden. Bij aanvang zij er 74 personen aanwezig. Dick Greve treedt ook nu weer als gespreksleider op. Na de opening legt hij het programma van de dag uit.

Omdat er zoveel vragen zijn is besloten tot de middag alle tijd aan die vragen te besteden. Enigszins de omgekeerde wereld dus: eerste de rondvraag en dan de rest. Maar het blijkt een prima idee, want zo kan de discussie beter gevoerd worden. En er werd volop gediscussieerd en behoudens een enkel moment gebeurde dat in goede harmonie met respect voor elkaars argumenten en emoties.

De meest gestelde vraag is: waarom dit beleid? De insteek van het voorliggende plan is het oplossen van de problemen in de huidige populatie; een combinatie van hoge inteelt, inteeltdepressie op vruchtbaarheid en circulerende erfelijke gebreken.

De vraag die hier direct op volgt is: en hoe gaat men dit probleem dan aanpakken? Door druppelsgewijs vreemd bloed te testen en bij voldoende perspectief gecontroleerd toe te laten in de populatie worden de huidige problemen opgelost.

De uitgangspunten worden nogmaals op een rij gezet:

Het kruisen van vreemd bloed met een zuivere Wetterhoun gebeurt alleen op vrijwillige basis

Er blijven altijd 100% zuivere Wetters

Raszuiverheid altijd ruim boven 80%

Het inkruisen gebeurt aan de rand van het ras.

De uitleg die Greve vervolgens geeft is de volgende:

Inteelt is een keuze, inteelt wil zeggen dat er verwante dieren worden gepaard maar is uiteindelijk dodelijk voor elk ras.

Inteelt wordt uitgedrukt in een inteeltcoëfficiënt. Elk dier heeft een eigen getal, een eigen inteeltcoëfficiënt. De inteelt van een populatie is te berekenen door alle coëfficiënten te nemen en deze te delen door het aantal individuen van de populatie. Een internationaal aanvaard getal voor de groei van dit gemiddelde is maximaal 0,5% per jaar. Neemt de gemiddelde inteelt meer toe dan deze 0,5% dan zullen onvermijdelijk problemen de kop gaan opsteken.

Dit is dan ook wat er momenteel bij de Wetterhoun gebeurt. Deze problematiek noemt men inteeltdepressie: toename van ongewenste kenmerken en/of afwijkingen.

De huidige stand van zaken binnen de Wetterhounen is ernstig: er is van alle honden die de afgelopen vijf jaar zijn geboren een berekening gemaakt waarin alle mogelijke combinaties zijn gemaakt, ongeacht of deze al dan niet haalbaar zijn qua eventuele gezondheidsproblematiek. Hieruit bleek dat er geen enkele combinatie kan worden gemaakt met een inteeltcoëfficiënt lager dan 31%. Het gemiddelde getal ligt op 35% en binnen het ras zijn geen mogelijkheden om nieuwe dieren in te zetten, omdat die er simpelweg niet zijn.

Een vraag die veel gesteld werd was: Waarom is het inkruisen van andere hondenrassen volgens de Fokcommissie het juiste middel om de gezondheidsklachten bij de Wetterhoun terug te dringen? Het antwoord is simpel: Omdat daarmee de genenpool wordt vergroot, de inteelt daalt en de inteeltdepressie kan worden bestreden. Hierdoor ontstaat een bredere en vitalere populatie.

Dat er hierbij voor reuen wordt gekozen heeft twee redenen: de moeder is bepalend voor de inschrijving van het stamboek waar de jongen worden ingeschreven, dus zou men kiezen voor een teef van een ander ras, dan zou het administratief erg lastig worden deze pups als Wetterhoun F-1 in te laten schrijven. Daarnaast is het nu eenmaal alleen bij reuen mogelijk om een hond te kiezen die én al enkele nesten gezonde honden heeft gebracht én direct inzetbaar is én na 2-3 jaar als de nesten goed en gezond zijn nogmaals ingezet kan worden. Bij teven is dat onmogelijk. Door de keuze voor reuen is succes herhaalbaar.

Een Wetterhounteef die eenmaal een nest van een geselecteerde reu van een ander ras heeft gehad

is en blijft voor zuivere Wetterhounfokkerij inzetbaar. Ook juridisch/kynologisch is dit geen enkel bezwaar.

Een punt van aandacht voor veel mensen is toch het behoud van het zo speciale Wetterhounkarakter. Hoe gaat men dit in stand houden?

Een goede vraag, aangezien de rasstandaard hieromtrent weinig houvast geeft. Er moet dus worden afgegaan op waarnemingen van eigenaren, jury en Fokcommissie en op inventarisaties van voornoemde partijen. De standaard houdt het zeer beknopt: Aard: *rustige hond met een onafhankelijk eigenzinnig karakter. Enigszins gereserveerd voor vreemden. Waaks en dus een ideale erf hond.*

Daar moet men het dus mee doen en in die zin is men afhankelijk van waarnemingen van de fokkers, eigenaren, keurmeesters en jury.

Het karakter is een belangrijk punt voor veel mensen en het behoud ervan is voor mensen van groot belang. Het is dan ook zinnig hier goed over na te denken en niet alleen op uiterlijke kenmerken af te gaan. Er wordt dan ook nadrukkelijk toegezegd dat hier veel aandacht voor is en zal blijven.

Hoewel de indruk bestond dat het voorgestelde fokbeleid voorbarig was omdat er nog onderzoek wordt gedaan in Wageningen, blijkt hier sprake te zijn van een verwarring: er wordt inderdaad momenteel onderzoek gedaan, maar niet naar hoe het beleid zou moeten worden.

Hoe het fokbeleid moet worden is al uitgebreid bekeken.

Momenteel is er wel een onderzoek lopende waarin wordt gekeken hoe het zover heeft kunnen komen. Niet omdat er achteraf iets aan gewijzigd kan worden; wat gebeurd is, is immers gebeurd. De genen die verloren zijn gegaan, komen niet meer terug.

De fouten die mogelijk gemaakt zijn, kunnen niet worden teruggedraaid.

Maar waar dit onderzoek wel bijzonder zinvol voor kan zijn, is zorgen dat dezelfde fouten uit het verleden niet nogmaals zullen worden gemaakt. Om dat te voorkomen, moet eerst in kaart worden gebracht wat er fout is gegaan en welke oorzaken en redenen daar voor waren indertijd.

Er wordt gekeken of de redenen op dat moment een duidelijke oorzaak hadden, of er misschien geen andere keuze was, of het misschien een zienswijze betrof die nu achterhaald is, en vooral ook of het zaken betrof die voortaan vermeden kunnen worden.

Terugdraaien van zaken kan niet, verklaren kan wel, en hopelijk daarmee herhaling vermijden.

De specifiekere vragen die zich voordoen betreffen de mogelijkheden van de gefokte dieren.

Een vraag van veel mensen is waar kunnen die F1 en, F2 honden aan mee kunnen doen.

Kan daar mee geshowd worden en kan er aan proeven mee worden gedaan?

Aangezien het hier Bijlage-honden zal betreffen kunnen deze gewoon meedoen aan alle gebruikelijke kynologische activiteiten, met als enige uitzondering een Internationaal kampioenschap. De F3-dieren zullen al in het NHSB staan, en voorlopig is het zo dat alleen aan dieren die in de Bijlage zijn opgenomen aanvullende eisen kunnen worden gesteld.

De enige verplichting van de eigenaren is verder dat men bereid is deel te nemen aan de dagen die zullen worden georganiseerd voor het inventariseren en beoordelen van de nesten.

De F-generaties zullen worden bekeken op de leeftijden van 4 weken, 7 weken, 6 maanden en 18-24 maanden. De selecties zullen worden gemaakt aan de hand van uiterlijke waarnemen (exterieur), inventarisatie (waarbij de dieren ook worden opgemeten bijvoorbeeld) en gezondheidsonderzoeken. Bij elke waarneming opnieuw kunnen er dieren afvallen op medische gronden.

Of er bijvoorbeeld een werkaanlegtest moet worden ontwikkeld is iets dat nog wordt overwogen. De Raad heeft toegezegd deze ruimte te willen geven.

Rassen kiezen

Omdat er nog veel discussie is over de te gebruiken rassen wordt besloten dat deze keuzes nog niet definitief zullen worden gemaakt tot er nogmaals uitgebreid over gediscussieerd is. Er wordt wel een schema hiervoor opgesteld: eind april 2011 zullen er twee rassen worden gekozen voor 2012, eind november 2012 zal er een ras worden gekozen voor 2013 en eind november 2013 zal er een ras

worden gekozen voor 2014 etc. Deze keuzes worden gemaakt op de tussentijds te houden fokkersberaden. De reu van het gekozen ras zal telkens worden gekozen in overleg met de betrokken fokker in kwestie. Tussentijds zal er bovendien voortdurend worden geëvolueerd op fokkersberaden zodat iedereen nauw betrokken kan blijven.

Dick Greve benadrukt het grote belang van deze werkwijze zodat alle betrokkenen voortdurend op de hoogte worden gehouden en kunnen meebeslissen over de volgende stap.

De rassen die op het komende fokkersberaad zullen worden besproken en waar dus een nieuwe presentatie van zal volgen zijn de rassen die bij de eerste vijf gekozen rassen hoorden. Maar voordat de definitieve keuzes voor de rassen worden gemaakt zal eerst op een Bijzondere Algemene Ledenvergadering het reglement worden vastgelegd dat er zal worden gevolgd.

De Fokadviescommissie vindt het belangrijk deze zaken uit elkaar te halen en de aanwezigen stemmen hier mee in.

Er zal dus eerst over het te volgen beleid en bijbehorende procedure en plannen worden beslist.

Daarna wordt besloten welke rassen gebruikt zullen worden en er zal telkens uitgebreid geëvalueerd worden voor een volgend in te zetten dier wordt gekozen. De FAC vindt het belangrijk dat alle fokkers mee kunnen en willen doen in deze discussies.

Verder wordt er nogmaals de nadruk op gelegd dat deelname aan dit fokprogramma vrijwillig is en dat er te allen tijde fokkers nodig zullen blijven die raszuivere Wetterhounen fokken.

Er zijn enkele leden die voorstellen om de lookalikes die er nog zijn te gebruiken. Enerzijds omdat dan het risico van verlies van uiterlijk en karakter minder is en anderzijds omdat dat in het verleden ook zo is gebeurd en toen redelijk goed is gegaan. De reactie hierop van de Fac is dat wij nu in een situatie zitten dat de inteelt te hoog is en daardoor problemen ontstaan. De lookalikes zijn zonder uitzondering afstammend van de geregistreerde Wetterhounen en in dat geval los je niets op aan het inteeltprobleem. Wat in het Plan van Aanpak wel is opgenomen is het inschrijven van de lookalike teven, want hierdoor vergroot je de populatie en dat is zonder meer welkom. In combinatie met het inkruisen kun je zo wellicht sneller op een gezonde en qua omvang goed populatie komen. Het inzetten van lookalike reuen is niet voorzien omdat dan de onzekerheid van afstamming, ontbreken van gezondheidsregistratie en erfelijke aandoeningen een te groot risico is. Er wordt geopperd dat DNA testen ons hierbij zouden kunnen helpen. Dick Greve zegt toe dit te zullen onderzoeken en te bespreken met de Raad van Beheer omdat die met dit punt akkoord moeten gaan.

De NVSW heeft nog een ander, bijzonder initiatief: in het najaar zal de eerste fokkerscursus van start gaan. Deze cursus wordt momenteel ontwikkeld en zal twee zaterdagdagen (hele dagen!) theorie en drie avonden praktijk omvatten. De cursus is gericht op de praktijk rondom fokkerij en is bestemd voor alle beginnende fokkers binnen de vereniging. De NVSW is hiermee de eerste rasvereniging die een dergelijke gespecialiseerde en gericht ontwikkelde cursus zal aanbieden. Een bijzonder initiatief waar in de kynologie al vaak over gesproken is maar dat nog nooit werkelijk in praktijk is gebracht.

Verder wordt er hard aan de weg getimmerd: er komt een internationale website over de Friese rassen, nodig aangezien de huidige website alleen in het Nederlands beschikbaar is. Verder komt er een communicatieplan Fokbeleid en wordt er gewerkt aan het verspreiden van kennis over het Fokbeleid.

De FAC is van mening van mening dat er, om de markt voor het ras te vergroten, een goede PR van belang is: de Wetterhoun moet meer en uiteraard dan positief in het nieuws komen zodat de belangstelling voor dit bijzondere ras de kans krijgt toe te nemen.

Om te zorgen dat er zo min mogelijk genetisch materiaal verloren gaat wordt er tevens gewerkt aan het opslaan van sperma van alle reuen, zodat hier op kan worden teruggegrepen in de toekomst. Hinke Fiona Clossen, die werkzaam is bij Stichting Zeldzame Huisdieren, is redelijk thuis in de

procedures die hiervoor gebruikelijk zijn en geeft enkele tips, die de FAC mee zal nemen hierin. Tenslotte benadrukt Dick Greve nogmaals dat het allerbelangrijkste wat men zich moet realiseren is dat dit fokbeleid te allen tijde gebaseerd is op vrijwilligheid: fokkers die hieraan niet mee willen werken, hoeven dat niet te doen.

De FAC wil jaarlijks een fokkersberaad om te evalueren en te peilen hoe de fokkers het beleid ervaren, zodat er waar nodig zaken kunnen worden bijgesteld.

Definitieve beslissingen hieromtrent zullen daarna dan op de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering in stemming worden gebracht.

Dat is de enige manier om dergelijke dingen aan te pakken: zonder vrijwillige medewerking van bevlogen fokkers kunnen dergelijke plannen niet van de grond komen. En uiteraard moet er een goede wetenschappelijke achterban zijn en ook, zeker niet onbelangrijk, er moet medewerking zijn van de Raad van Beheer.

Gelukkig wordt er aan al deze voorwaarden voldaan: er is volop medewerking van met name Universiteit Wageningen en ook de medewerkers van Stichting Zeldzame huisdieren zijn zeer betrokken.

Er zijn al volop aanmeldingen van fokkers die hier graag hun steentje aan willen bijdragen om zo het ras voor de toekomst te bewaren, en ook de Raad van Beheer verleent medewerking aan dit plan.

Na de pauze waren er twee hoofdzaken aan de orde. Een deel van de aanwezigen wilde graag meer tijd en vroeg om uitstel om een en ander nog eens goed door te nemen en om de plannen voor de inzet van lookalikes uit te werken. Na een verhitte discussie waren uiteindelijk zeven personen voor uitstel en het overgrote deel van de aanwezigen vond dat er genoeg tijd was geweest en steunde de Fac in het plan om alles op 5 maart in de Buitengewone ALV ter goedkeuring voor te leggen.

Vervolgens werden alle conceptstukken voor de buitengewone ALV doorgenomen en zijn er op vele onderdelen tekstuele aanpassingen besproken en deels doorgevoerd. Deze worden verwerkt in de stukken en binnenkort worden die op de website gepubliceerd.

Om kwart voor vier werd het FokkersBeraad gesloten.